

In gesprek met prof. Boekschoten

Fred Rabe en Peter Venema

Prof. dr. G.J. Boekschoten ging onlangs met emeritaat. Op 30 september nam hij afscheid van de Vrije Universiteit in Amsterdam en op 2 november van de Universiteit Groningen. De hechte band die hij steeds met de NGV onderhield gaf ons een goede reden, hem te interviewen.

Als we zijn werkkamer op de VU binnenstappen, valt ons meteen op, dat er niets is dat wijst op zijn vertrek. Zijn naambordje zit nog op de deur en ook zijn boeken en persoonlijke bezittingen zijn nog niet ingepakt. Gaat hij eigenlijk wel weg? Nou ja, nog niet helemaal. Langzamerhand bouwt hij zijn werkzaamheden af. Dat kan ook moeilijk anders, want hij verzorgt nog colleges en heeft nog maar liefst tien promovendi onder zijn hoede. Bovendien geeft hij havolessen (hoger onderwijs voor ouderen) en lezingen voor VUSA (VU en Samenleving). Hij kan dus gebruik maken van een prettig aandoende, flexibele vorm van pensionering, waarbij iemand niet abrupt uit het zicht verdwijnt.

Overal om hem heen is het bezaaid met paperassen, stenen en fossielen. De kamer vormt een contrast met de kil en technisch aandoende VU-omgeving. Er staat zelfs geen monitor op zijn bureau. Mogelijk is prof. Boekschoten de laatste 'romantische paleontoloog', zoals hij ooit werd gekarakteriseerd door zijn promotor Drooger. Op gevaar af zelf als levend fossiel te worden beschouwd is hij er - met onverholten genoegen - in geslaagd diverse nieuwigheden buiten de deur te houden. Zo kijkt hij nóóit naar de televisie, gebruikt géén pc en heeft een afschuw van Internet. Hij leest liever, geeft zijn eigen zintuigen de kost en probeert alles zèlf te onthouden. Zijns inziens kweek je eenzijdigheid als iedereen hetzelfde doet en zijn informatie achter de beeldbuis vergaat. Hetgeen volgens hem niet wegneemt dat anderen, op hun eigen wijze, tot belangrijke resultaten kunnen komen.

Zijn loopbaan wordt door hem als volgt geschetst: 'In 1952 ging ik geologie studeren in Utrecht, waar de vertebratenpaleontoloog Von Koenigswald en de micropaleontoloog Drooger mijn belangrijkste leermeesters waren. Bij Drooger promoveerde ik op een proefschrift over foraminiferen in Noord-Duitsland.

In 1959 trad ik in dienst van de Rijksuniversiteit Groningen, waar ik werkte onder prof. Kuenen en zeer veel opstak van prof. Van Straaten. Een belangrijke fase brak aan in 1977, toen ik betrokken raakte bij grootschalig

zee-onderzoek, o.a. van stromatolieten en koraalriffen. Vijftien jaar lang ging ik vrijwel volledig op in dat werk. Ook nu laat dit mij nog niet los; ik hoop in het jaar 2000 nog deel te nemen aan een zee-expeditie in Indonesië. In 1985 trad ik in dienst van de VU, waar ik

naast paleontologie tot mijn vreugde het typische VU-vak 'encyclopedie' mocht doceren.' Dit lijkt ons een kolfje naar zijn hand, want daarbij gaat het om de samenhang tussen de wetenschappen en maatschappelijke kwesties.

'Wat vond u het belangrijkste in uw werk?' 'De omgang met mensen; het wekken van belangstelling. Niet alleen voor het vak, maar ook voor allerlei andere zaken, bijvoorbeeld culturele aangelegenheden.' Hij voelt zich in de eerste plaats docent en in dit opzicht verwant aan prof. Van Straaten. Het begeleiden van studenten stond dus voorop. Steeds probeerde hij voor hen onderwerpen te vinden die zij leuk vonden, op terreinen waar zij begaafd in waren. Het toeval speelde hierbij een grote rol, maar dan wel 'het gezochte toeval'. Dit bracht mee dat hij zich steeds moest verdiepen in zeer verschillende onderwerpen. 'Vooral in het geïsoleerde Groningen was ik als geologiedocent genoodzaakt van alles te doen. Voor eigen onderzoek had ik weinig tijd. Door de werksituatie was het niet mogelijk, je te specialiseren. Hoewel ik altijd veel interesse heb gehad in fossiele vertebraten, heb ik mij meestal met andere onderwerpen bezig moeten houden.'

'Vindt u geologie en paleontologie het belangrijkste in uw leven?' Aarzelend. 'Het streven om zo universeel mogelijk te zijn vind ik belangrijker. Dat is naar mijn mening ook het wezen van een 'universitaire' opleiding. Wel is het van belang je sterk in je onderwerpen te verdiepen; ik heb een hekel aan oppervlakkigheid. Die oppervlakkigheid stoort mij in sommige amateurverzamelaars. Zij kopen op beurzen mooie mineralen zonder zich zelfs maar af te vragen waar deze vandaan komen. Er is weinig nieuws aan te ontdekken, want gave kristallen zijn allemaal hetzelfde. Aan minder spectaculaire mineralen, kromme kristallen bijvoorbeeld en verweerde brokken, is vaak veel meer te beleven.'

Dat brengt ons op de amateurs. 'Zelf bent u ook begonnen als amateur. Wanneer begon u aan geologie te doen?' 'In 1942, toen ik negen jaar was, vond ik bij Hilversum een vuursteen met een takje bryozoën (dat ik nog steeds heb bewaard) en een stuk revinienkwartsiet met pyrietputjes. Via mijn oom Sypkens Smit kwam ik door die vondst in contact met Van der Lijn. Toen kwam ik voor het eerst met de NGV in aanraking.' Maar ook de NJN was in zijn jeugd jaren een stimulans voor geologisch veldwerk. De geologische boeken die hij toen gebruikte waren Fabers 'Geologie van Nederland', het 'Geologieboekje' van Heimans (gekregen van een andere oom, prof. Pannekoek) en 'Het Keienboek' door Van der Lijn.

'Veel leden kennen uw naam doordat u in 1973 de zesde druk van 'Het Keienboek' van Van der Lijn hebt bewerkt dat voor veel Nederlandse amateurgeologen van zoveel belang is geweest. Wat bracht u daartoe? Heeft de uitgever daarom gevraagd?' 'Van

der Lijn heeft het me zelf gevraagd. Het is alweer lang geleden, maar ik heb geen tijd gehad om het nóg eens te herzien. Nu ik meer tijd denk te krijgen, hoop ik nog eens een boek te schrijven over dinosauriërs. Geen studieboek (die lijken allemaal op elkaar en dat moet ook) maar meer iets dat put uit eigen ervaring, en gericht is op een algemeen publiek. Iets in de geest van prof. Faber. Eén van diens boeken heeft als titel: 'Geologie - de bekoring van het zoeken'. Die titel spreekt me erg aan.'

Tijdens ons gesprek gaat de telefoon. Het is Rhebergen. Hij is bepaald niet de enige NGV-er die een beroep doet op prof. Boekschoten. Voor sommigen was en is hij een vraagbaak, anderen werkten met hem samen of studeerden bij hem (onder wie Fred Rabe). Dan vallen vele namen van bekende NGV-ers: Boelens, Hellinga, Bernink, Schuddebeurs, de beide Felders, Oosterink, Mol, Huizinga, Huisman, Homburg, Vergoossen, Jagt...

'Wat deze mensen bij elkaar brengt is hun nieuwsgierigheid naar en bewondering voor de stenen natuur. Een vereniging biedt echter ook mogelijkheden tot zelfrealisatie. Een gezonde vorm van eerezucht die door Van der Lijn haarfijn is aanvoeld en waarover hij een aardig stukje heeft geschreven.'

'Al vele jaren maakt u deel uit van de redactie-adviescommissie van Grondboor & Hamer. Op deze adviescommissie is niet vaak een beroep gedaan. Wel heeft u herhaaldelijk auteurs geholpen en aangemoedigd, artikelen te schrijven voor G&H. Hoe ziet u deze rol?' 'Zo'n adviescommissie zie ik vooral als een kwaliteitsgarantie. Nu en dan heb ik van de mogelijkheid gebruik gemaakt ongevraagd advies te geven als ik dat nodig vond.'

'Het ontstaan van allerlei clubjes die min of meer hetzelfde doel hebben is tijdens de viering van het vijftigjarig bestaan van de NGV door u betiteld als 'takrot'. Hoe zou je met dit verschijnsel moeten omgaan?' 'Het is van belang dat er één centraal punt komt. Het Nationaal Natuurhistorisch Museum (Naturalis) zou een overkoepelende functie kunnen vervullen. Het is van belang dat de NGV meer samenwerkt met Naturalis, dat o.a. ook contacten heeft met de Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie en de Nederlandse Malacologische Vereniging.'

'Wat zou de NGV in de toekomst nog meer moeten doen?' 'De NGV zou zich als organisatie sterker moeten inzetten voor het maken en onderhouden van geologische ontsluitingen in Nederland onder auspiciën van de NGV, aansluitend op het werk dat Gonggrijp heeft gedaan. In het verleden hebben

individuele leden zich in dit opzicht verdienstelijk gemaakt, zoals Van der Lijn met het geologisch reservaat bij Urk, Anderson met de Staringgroeve bij Losser en in zekere zin ook Boelens met de mammoetboom in het arboretum van Bronneger. In Brabant is tegenwoordig Fraaye heel actief.'

Maar dan moeten we ermee stoppen, want om half twee moet hij 'voor de klas', emeritus of niet.